

2003 METINĖ ATASKAITA

Viešoji įstaiga "Šiuolaikinių didaktikų centras" – tai nevyriausybinių organizacijų, neformaliojo suaugusiųjų švietimo institucija, įkurta 1999 m. Atviros Lietuvos fondo ir Vilniaus pedagoginio universiteto iniciatyva kaip tarpuniversitetinis centras.

Šiuolaikinių didaktikų centro misija – inicijuoti strateginius švietimo kaitos projektus, padedančius spartinti švietimo reformą bei integruojantį į Europos Bendriją, nuolat stebint, tiriant ir nagrinėjant bendrą švietimo situaciją, atsižvelgiant į Lietuvos mokyklų atsinaujinimo poreikius ir aukštųjų mokyklų galimybes.

Šiuolaikinių didaktikų centro tikslai:

- Skatinti akademinės bendruomenės iniciatyvas.
- Ugdyti pedagogų norą ir gebėjimą tobulinti savo veiklą ir aktyviai dalyvauti Lietuvos švietimo kaitoje.
- Skatinti aukštųjų ir bendrojo lavinimo mokyklų bendravimą ir bendradarbiavimą.
- Plėtoti universitetų ryšius.

PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS 2003 m.

Projektai

Kritinio mąstymo ugdymas skaitant ir rašant

Įsteigus Šiuolaikinių didaktikų centrą, jis tapo nuo 1997 m. Atviros Lietuvos fondo vykdyto projekto "Kritinio mąstymo ugdymas skaitant ir rašant" (KMUSR) koordinatoriumi Lietuvoje. Tai tarptautinė programa vykdoma daugiau nei dvidešimtyje Vidurio ir Rytų Europos šalių, remiama Tarptautinės Skaitymo Asociacijos (International Reading Association) ir Atviros Visuomenės Instituto Niujorke (Open Society Institute – New York).

Programos renginiai 2003 m.:

- birželio 19-20 d. Molėtuose vyko kasmetinė stovykla kritinio mąstymo lektoriams ir seminaras „ES Švietimo projektų valdymas“ (lektorė Gražina Kaklauskienė).
- Gruodžio mėn. šešioms ŠDC lektorėms iš Molėtų gimnazijos įteikti KMUSR Mokytojo pažymėjimai.

Kritinio mąstymo ugdymas aukštojoje mokykloje, 2002-2003 m.

(Rėmėjai: Atviros visuomenės institutas Niujorke, Tarptautinės skaitymo asociacija)

Projekto tikslas – integruoti Kritinio mąstymo ugdymo programą aukštosiose mokyklose, padėti pedagogams įgyvendinti šiandieniniam aukštajam mokslui keliamus uždavinius, pertvarkyti mokymo procesą, pateikti nuoseklius ir teoriškai pagrįstus mokymo metodus, skatinančius studentus aktyviai mokytis ir kritiškai mąstyti. 2002 m. projekte dalyvavo 48 pedagogai iš 9 Lietuvos aukštųjų mokyklų. Projekto eigoje pavyko suformuoti kritinio mąstymo komandas aukštosiose mokyklose bei paskatinti dėstytojus dalyvauti projekto tęsime 2003 m. – rengti laisvai pasirenkamą kritinio mąstymo ugdymo kursą studentams, naują kursą "Laisvė ir atsakomybė" arba integruoti kritinio mąstymo ugdymą į savo dėstomą dalyką. Antrajame etape dalyvavo 27 dėstytojai iš 9 aukštųjų mokyklų.

2003 m. lapkričio 24-28 d. projekto dalyviai vyko į Latviją dalyvauti latvių vykdomame kritinio mąstymo ugdymo aukštojoje mokykloje projekte „Atviras universitetas: Kritinio mąstymo strategijos“. Dalyviai stebėjo paskaitas Rygos, Liepojos, Reznėnės aukštosiose mokyklose.

Parengtas projekto leidinys "Kritinio mąstymo ugdymas aukštojoje mokykloje: Studijų programos".

Kritinio mąstymo įgūdžių ugdymas sėkmingai ateities karjerai, 2002-2003 m.

(Rėmėjai: Europos Komisija, ES Socrates programos koordinavimo paramos fondas Lietuvoje, Atviros Lietuvos fondas). Socrates Comenius 2.1 projektas

Projekto tikslas – ugdyti kritinio mąstymo bei nuolatinio mokymosi įgūdžius ir padėti jaunimui prisitaikyti prie besikeičiančios visuomenės poreikių bei sėkmingai planuoti savo karjerą.

Projekte dalyvavo partneriai iš Lietuvos, Graikijos, Maltos, Čekijos ir Suomijos. Projekto metu sukurtos integruota ir specializuota programos, apjungiančias kritinio mąstymo bei karjeros planavimo įgūdžių ugdymą. Jos yra skirtos bendrojo lavinimo mokyklos lygmeniui, visų dalykų mokytojams, kurie atviri nuolatinei kaitai ir tobulėjimui, kuriems rūpi jų mokinių ateitis.

Parengtos integruota ir specializuota kritinio mąstymo ugdymo karjerai programos ir vadovai lietuvių, anglų bei projekto partnerių nacionalinėmis kalbomis.

Švietimas prieš korupciją, 2002-2003 m.

(Rėmėjas – Atviros Lietuvos fondas)

Šis projektas – tai dalis Valstybinės antikorupcinės programos. Projekto tikslas – parengti lanksčią antikorupcinę programą, lengvai integruojamą į bendrojo lavinimo mokyklos turinį. Projekte dalyvavo 32 pedagogai iš 11 Lietuvos mokyklų. Parengta integruota antikorupcinio ugdymo programa bendrojo lavinimo mokykloms.

Korupcijos prevencija šviečiant, informuojant ir sąmoninant visuomenę, 2002-2004 m.

(Rėmėjas – Jungtinių Tautų vystymo programa)

Projektą vykdo LR Specialiųjų tyrimų tarnyba. Projekto tikslas – antikorupcinio sąmoninimo didinimas pasitelkiant jaunimo švietimą, antikorupcinės informacijos platinimą, sociologinės bazės plėtrą ir supratimo apie politinių partijų ir kampanijų finansavimą didinimą, tuo prisidedant prie pilietinės visuomenės vystymo.

ŠDC dalyvauja projekte rengiant antikorupcinių studijų programą aukštosioms mokykloms ir diegiant ją aukštųjų mokyklų mokymo programose. Ši programa, kurią ruoš ekspertai, atstovaujantys visas suinteresuotas šalis, bus skirta bakalauro ar magistro studijoms, priklausomai nuo studijuojamos specialybės.

Europos piliečių mokytojų rengimas, 2002-2003

(Rėmėjas – Europos Komisija). Socrates Grundtvig projektas.

Projektą vykdo Čekijos Ostravos universitetas. ŠDC yra vienas iš 9 projekte dalyvaujančių institucijų. Projektu siekiama parengti mokytojus, kurie gebėtų mokyti imigrantus, padėtų jiems įgyti būtinų socialinių bei kultūrinių žinių ir tapti Europos šalių piliečiais. ŠDC dalyvauja kuriant mokymo kursą imigrantų mokytojams.

Renginiai, konferencijos, tyrimai

2003 m. balandžio 9-10 d. Šiuolaikinių didaktikų centre vyko tarptautinė apvalaus stalo diskusija "Developing Civic Education Through the NGO and University Cooperation in the Baltic Sea Region Countries". Dalyvavo atstovai iš Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Diskusiją organizavo VPU Socialinės pedagogikos katedra bendradarbiaudama su ŠDC.

Kursai aukštųjų mokyklų studentams

Vilniaus pedagoginio universiteto studentams siūlomi laisvai pasirenkamieji kreditiniai kursai, kurių pabaigoje studentų veikla vertinama įskaita arba kaupiamuoju pažymiu. Kursų dėstytojai – ŠDC lektoriai, bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai ir aukštųjų mokyklų dėstytojai.

2003 m. 840 studentai išklausė šiuos dviejų kreditų kursus:

1. Kritinio mąstymo ugdymas per įvairių dalykų pamokas
2. Projektų metodas ugdymo procese
3. Sveikatos psichologija
4. Karjeros valdymo teorija ir praktika
5. Konfliktai ir bendravimas
6. Debatai

7. Vizualinio mąstymo strategijos
8. Grupinio darbo metodas
9. Santykių tarp lyčių psichologiniai aspektai

Pedagogų profesinio tobulinimosi programų kūrimas ir sklaida Lietuvos mokyklose

Bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams buvo pasiūlytos šios kvalifikacijos tobulinimo programos:

1. Kritinio mąstymo ugdymo schema
2. Mąstymą skatinančios aplinkos kūrimas
3. Mokymo metodų, skatinančių kritinį mąstymą parinkimas ir nagrinėjimas
4. Mokymosi bendradarbiaujant metodai
5. Pamokos planavimas
6. Vertinimas ir įvertinimas
7. Kritinio mąstymo ugdymas raštu
8. Mąstančių skaitytojų ugdymas
9. Darbas su tekstu
10. Perimamumas ir tęstinumas pradiniam ugdymo etape
11. Didaktinių žaidimų panaudojimas mokant matematikos pradinėje mokykloje
12. Mokyklos biblioteka kaitos sąlygomis: kritinio mąstymo ugdymas
13. Kritinio mąstymo svarba ugdant sveiką gyvenseną
14. Emocinės sveikatos stiprinimas mokykloje
15. Ekologinis ugdymas pradžios mokykloje
16. Ekologinis ugdymas per įvairių dalykų pamokas
17. Mokytojų tyrimai pradiniam ugdymo etape
18. Projektų metodas ugdymo procese
19. Grupinio darbo metodas ugdymo procese
20. Debatai
21. Komunikacijos įgūdžiai
22. Specialiųjų poreikių vaikų integravimas ugdymo institucijose

2003 m. įvyko 37 seminarai, juos išklausė 938 pedagogai.

Tarptautiniai kvalifikacijos tobulinimo kursai

2003 m. birželio 9-13d. ŠDC organizavo pirmuosius Lietuvoje tarptautinius Socrates Comenius /Grundtvig kursus "Strategies for Promoting Critical Thinking" užsienio šalių pedagogams. Kursuose dalyvavo 11 pedagogų iš Portugalijos, Italijos, Ispanijos, Kipro, Maltos, Suomijos, Didžiosios Britanijos.

Dalyvavimas seminaruose, konferencijose

Vasario 6 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo Švietėjų suvažiavime, skirtame ilgalaikės švietimo strategijos svarstymui. Renginio organizatoriai: Lietuvos švietimo plėtotos strateginių nuostatų darbo grupė, Mokyklų tobulinimo centras, Švietimo kaitos fondas.

Vasario 7-8 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos ir Šiaurės šalių liaudies akademijos (NFA) 2000-2002 m. vykdyto projekto "Mokomės ir dalijamės" tarptautinėje konferencijoje "Partnerystės pamokos – Šiaurės-Baltijos šalių trejų metų bendradarbiavimas ruošiant suaugusiųjų švietėjus", skirtoje projekto rezultatų Lietuvoje apibendrinimui.

Vasario 20-21d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo Vytauto Didžiojo universiteto organizuotame tarptautiniame seminare "Į bendruomenę orientuotas mokymas: įgyvendinimo strategijos ir metodai". Seminaro tikslas – supažindinti universiteto bendruomenę, NVO lyderius ar savanorius su universitetinių ir kitų į

bendruomenės poreikius orientuotų kursų rengimo metodikomis; pristatyti bendradarbiavimo tarp universitetų ir pilietinės visuomenės organizacijų gerąsias praktikas.

D.Penkauskienė skaitė pranešimą "Some Steps Towards Service Learning in Lithuania High Schools and Universities. One Project Approach".

Vasario 26 d.-kovo 3 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo seminare "Communicating Education Reform" Kroatijoje. Organizatoriai: Open Society Institute-Croatia, South East Europe Education Cooperation Network, International Republican Institute, UNICEF.

Kovo 31 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo LR Švietimo ir mokslo ministerijos ir LR Finansų ministerijos organizuotoje konferencijoje "Žinių visuomenė Lietuvoje ir Europos Sąjungos struktūriniai fondai".

Gegužės 2-10 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo Tarptautinės skaitymo asociacijos kongrese Orlando, JAV.

Birželio 26 d. ŠDC lektorė A.Railienė dalyvavo praktinėje konferencijoje "Nūdienos iššūkiai profesijos konsultantui", Vilniuje.

Liepos 4-9 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė, ŠDC lektorės V.Indrašienė ir A.Railienė dalyvavo 13-oje Europos skaitymo konferencijoje, Taline (Estija).

Spalio 13-17 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo studijų savaitėje "Švietimo skaidrumas ir atskaitomybė", kurą organizavo LR Švietimo ir mokslo ministerija ir UNESCO tarptautinis švietimo planavimo institutas. Spalio 13 d. D.Penkauskienė skaitė pranešimą apie antikorporcinio švietimo programą.

Spalio 13-17 d. ŠDC lektorė A.Railienė dalyvavo PHARE programų paramos fondo inicijuoto projekto „Pagalba diegiant ir vystant nacionalinės karjeros konsultavimo sistemos strategiją“ pedagogų kvalifikacijos kėlimo seminare, kuris vyko Vilniaus darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnyboje.

Lapkričio 12 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto posėdyje svarstant knygos ir skaitymo populiarinimą Lietuvoje.

Lapkričio 20 d. ŠDC lektorė A.Railienė dalyvavo konferencijoje „Karjeros planavimui – naujos galimybės“, kurioje dalyviai buvo supažindinti su PHARE 2001 m. projekto „Profesinis rengimas siekiant ekonominės ir socialinės sanglaudos“ komponento „Pagalba diegiant ir vystant nacionalinės karjeros konsultavimo sistemos strategiją“ veiklomis ir pristatyti rezultatai; apžvelgti profesinio orientavimo ir konsultavimo perspektyvos Lietuvoje.

Lapkričio 21 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė Socrates nacionalinės agentūros organizuotame seminare darė pranešimą „Projektinės veiklos ciklas“.

Gruodžio 11-12 d. ŠDC direktorė D.Penkauskienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Lietuvos aukštasis mokslas: diagnozės ir prognozės“, kurią organizavo KTU Edukologijos institutas.

Leidyba ir informacinis centras

Nuo 2000 m. tęsiama pedagoginio žurnalo "Thinking classroom"/ "Peremena"/ "Permainos" leidyba. Žurnalas leidžiamas anglų, rusų ir lietuvių kalbomis. Jis skirtas mokytojams ir visiems švietėjams, besidomintiems demokratinio ugdymo sklaida. Žurnalas skatina profesinį švietėjų bendradarbiavimą, dalijimąsi patirtimi ir tyrimais. Straipsniai orientuoti į besimokančiuosius ir mokymo metodus, skatinančius kritinį ir kūrybinį mąstymą, aktyvų mokymąsi, problemų sprendimą ir bendradarbiavimą.

2003 m. laimėta Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo parama projektui "Žurnalas Permainos – švietėjų profesinės kompetencijos ugdymui". Projektas suteikia galimybę Lietuvos švietėjams žurnalo "Permainos" puslapiuose dalintis patirtimi ir idėjomis apie raštingumo plačiąją prasmę ugdymą, gauti tiesioginę informaciją apie esmines švietimo politikos kryptis, švietimo pokyčius, vykstančius svetur ir Lietuvoje.

Šiuolaikinių didaktikų centre kaupiama pedagoginės literatūros biblioteka, kuria naudojasi aukštųjų mokyklų dėstytojai ir studentai.. ŠDC pedagoginės literatūros skaitykloje yra daugiau nei 1000 pavadinimų pedagoginės tematikos leidinių lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. Teikiamos interneto ir kopijavimo paslaugos

Narystė

Šiuolaikinių didaktikų centras yra Europos mokytojų švietimo asociacijos (Association of Teacher Education in Europe, ATEE) ir Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos narys.

2003 m. sausio 24 d. Vš.l. „Šiuolaikinių didaktikų centras, Vš.l. „Jaunimo karjeros centras“, Vš.l. „Mokyklų tobulinimo centras“, Vš.l. „Neformaliojo švietimo debatų centras“, Vš.l. „Skuodo savivaldybės vaikų ir moksleivių tėvų asociacija“, Vš.l. „Ugdymo inovacijų centras“ pasirašė **nevyriausybinių organizacijų koalicijos „Jungtys“** steigimo sutartį. "Jungtys" – tai savanoriška neformali nevyriausybinių organizacijų sąjunga, susibūrusi bendradarbiauti su kitomis nevyriausybėmis organizacijomis, valstybiniu bei verslo sektoriais, ir siekianti įtakoti švietimo politiką.